

פירות נוי

פנינים יקרים מתורת רבינו הגדול הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "משך חכמה" על התורה

פרשת כי תצא

מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' מח תשפ"ו טל: 052-7611435 מייל: y.b.daskal@ybdaskal.com כל הזכויות שמורות ©

להורדת כל המשך חכמה עם בינת החכמה חינם לחץ כאן

ביאור מופלא מה הוא שמירה מדבר רע

א. [נח] - המשך [כג, י - יב] – "י) כי תצא מחנה על איביך ונשמרת מפל דבר רע: (יא) כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה ויצא אל מחוץ למחנה לא בא אל תוך המחנה" ע"כ. מובא לעיל פסקא נז דברי הספרי "כשהוא אומר דבר, אף על לשון הרע". ע"כ. פירוש מלשון "דבר" דרשו חז"ל דבא להזהיר על לשון הרע, דכבר נתבאר לעיל בפסקא לז, נד, דלשון דבר משמעו לפי חז"ל דיבור ממש.

ב. וצריך ביאור, מדוע הזהירה תורה על איסור לשון הרע דוקא במחנה, בשלמא ג' דברים החמורים מבואר לעיל, אבל על לשון הרע מה ענין זה ליוצא למחנה. אבל הביאור בזה, דהכונה שלא לגלות סודות מלחמה, וזה שייך רק כשיוצאים למלחמה. ועל פי זה יש לומר, דהא דכתיב כי יהיה בך איש טהור כו' ויצא אל מחוץ למחנה, דבא לומר שיש איסור לצאת מחוץ למחנה אלא רק כשהאיש לא טהור, והטעם הוא מחשש שיגלו סודות המלחמה.

ג. ועל פי המבואר דיש לשון הרע של גילוי סוד במחנה, יתיישב דבר נפלא. דהנה מבואר בזבחים (פח, ב) דקטורת מכפרת על לשון הרע שבחשאי, דיבוא דבר שבחשאי ויכפר על דבר שבחשאי, אם כן גם קטורת שביום כיפור בא לכפר על לשון הרע. ויש לתת טעם, מדוע הצריכה תורה שתי כפרות לעון לשון הרע, קטורת שבכל יום וקטורת ביום כיפור. אבל לאור המבואר אתי שפיר, דהקטורת שמכפרת על לשון הרע בין ישראל, היו מקטירין אותה בכל יום, כיון שלשון הרע של בין ישראל יש בו אבק לשון הרע, ואין אדם ניצל מאבק לשון הרע בכל יום, כמבואר בבבא בתרא קסה, א, אמנם קטורת שלפני ולפנים, הוא על לשון הרע שמחוץ למחנה ישראל, דהיינו זה שמגלה סודות מלחמה, וזה רק פעם אחת בשנה (ויקרא טז, לד), שאין זה מצוי כמו כלשון הרע שבישראל על ישראל חבירו.

ד. ועל פי זה יתבאר דבר נפלא, דאמרו בירושלמי (יומא פרק ז הלכה ג) מפני מה אין כהן גדול משמש בבגדי זהב, משום הגאווה, שנאמר (משלי כה, ו) אל תתהדר לפני מלך כו', כלומר מדוע ביום כיפור אינו לובש בגדי זהב כשנכנס לפני ולפנים משום מפני הגאווה. ולכאורה קשה, הא עושה מצוה כאשר לובש בגדי זהב, ומה יש לחוש לגאווה כאשר מקיים מצות בוראו. אבל כיון שגאווה מקור לעבודת גילולים, כמו שכתוב (דברים ח, יד) ורם לבבך ושכחת כו', לכן נענש אדם אפילו על מחשבה של גאווה כמעשה, לפיכך אפילו אם יקיים מצות בוראו ללבוש בגדי זהב, יהיה נענש על מחשבת גאווה, לכן אמרו שלא יכנס לקודש הקדשים בבגדי זהב, [דבמקום קדוש זה, שאין לאף אחד רשות להיות שם אפילו לא למלאכים אלא כבודו יתברך, יהיה נענש על מחשבה יותר מאשר בחוץ].